

BaKİŞ

İNSANA HAYATA EDEBİYATA BAKIŞ

Hayatın Engelsiz Tarafı
www.hayattan.net

SAYI-1
MART2022
İLKBAHAR
SAYISI

HAYATIN ENGELSİZ TARAFI
www.hayattan.net

İçindekiler

**Ömer Faruk Kotay'ın
kaleminden
"Hayata Karışmak"**

**Kübra Kızıltoprak' in
kaleminden
"An Ve Hayat"**

**Öznur Şahan'ın
kaleminden
"Onlar Bizim Şeker Toplarımız"**

**Mehmet Hüseyinçelebi'nin
kaleminden
"Yoldakiler"**

**Eda Tüzünler'in
kaleminden
"Özgürlülük Adına"**

**Benim Hikayem Bölümü
Ömer Faruk Kotay
"Hak Mücadelesi"**

**Çınar Can Özyürek in
kaleminden
" Sizce Hangimiz Engelliyyiz ?"**

HAYATA KARIŞMAK

Cama tutunmaya çalışan inatçı bir yağmur daması gibi karışmak gerek hayatı, öylesine candan öylesine içten yılmadan yıkıla yıkıla sahip olduğun engeli yok sayarcasına, onunla inatlaşıcısına sahip olduğun engele meydan okurcasına karışmak gerek hayatı.

Anlatması kolay uygulaması zor diyeceksiniz belki ama gölgede duranın da gölgesi olmaz be arkadaş.

İnsanoğlu bilmediği şeyden korkarmış hele sen bir karış hayatı kırılsın bilinmezliğin neden olduğu o toplum önyargıları da. Anlat sende anlat hikayeni korkma. Hikayesi olan insanların yaşayan insanlar olduğunu ise aklından hiç çekarma. Gerekirse bedenin her seferinde yere düşsün sen kalkmasını bil umutlarına sarıla sarıla. Yenilgi yenilgi büyüyen zaferleri hatırla. Her düşüş yenilgi hissi verebilir ama her düşüş yenildiden öte bir kazanımıdır da. Nasıl düşüp sonrasında nasıl kalkacağını öğrenirsin bu yolla. Birde bardağın dolu tarafından baksanıza duruma... Hep söyleyelim hazır yeri geldi madem yine söyleyeyim.

Bir insanı kendinden başka kimse gölgeleyemez vazgeçmediğin sürece oyun kaybedilmez.

Her şeyden önce bunu ilke edinmek gerek hayatı.

Hayata 1-0 mağlup başladım gözüyle değil hayatı 1-0 mağlup başladım ancak skoru 2-1 kendi lehime çevirebilirim gözüyle bakmak gerek. Hayata karışarak var olmayı bilmek gerek.

Beni ben daha iyi anlatırım deyip hayatı üretken olup topluma engele sahip insanların var olduğunu öğretmek bunu benimsetmek göstermek gerek.

ÖMER FARUK KOTAY

AN VE HAYAT

“An” yaşamak kıymet bilmek. Değerli pek çok vakit vardır ömrümüzde. Yaşarken farkına varmadığımız yitip gittiğinde ahlar ettigimiz. Keşke geri gelse o vakte bir geri donebilsem dediğimiz çok günler olur. Yaşarken bizi zorlayan şu zamanlar geçip gitsin de çok mutlu olacağım deriz hep.

Hayatımızın her daim planladığımız gibi gideceğinden emin ertesi gün hafta ay hatta yıllar için planlar yaparız. Hayatın kendi planları olduğundan ve onları bir bir yolumuza taşı olarak koyacağından habersiz mutlu günleri bekleriz.

Gelen gideni aratır sözü aslında güzel günleri bekleyen bizler için de oldukça anlam ifade eder. Çünkü her gelen yeni gün bazen giden, bizim mutsuzluk diye adlandırdığımız günleri aratacak boyutta üzücü olabilmektedir. Yarına, gelecek günlere bakacağınız diye şimdinin içinde kaybettigimiz çok dakikalar vardır.

Bir söz bir bakış ile sevdiklerimizin saniyelik davranışını kaçırıp mutluluk sebebi olacak şeylerin farkına bile varmadan ömrün sonuna doğru yaklaşırız. Anın kıymetini sen şunlara şunlara sor diye başlayan cümleleri hepimiz biliriz ama unuturuz. Zaman zaman tekrar hatırlama gereği duyuyoruz.

Bana göre zamanın kıymetini soracağımız en güzel şeyleden biri bir istiridye olabilir. Eğer ki doğru anda kabuğunu kaldırıp kendini, içini zor olsa da açmayı başarırsa, denizin üzerindeki firtinalı havaya sabredip içine hapsettiği yağmur damlalarıyla mücadeleşine başladığında, sancılı sürecin sonucu inci tanesi olacaktır.

Doğru zamanda kendini açmanın ne kadar da kıymetli olduğunu ortaya koyacaktır.

Kaçırılan her bir fırsat, sancılı sürecin başlangıcından sonuna kadar gelecek zamanın değerini bir kere anlamak için yeterli delilleri sunacaktır insana. Zorluklardan sonra kavuşur insan en güzeline. Bütün zorlukların tamamı olan hayat insana en önemli öğretmen olurken sadece dersini almak isteyenlere vaktinden önce çiçek açmayıcağını anlatır. Anı anda yaşamandan, çiçek filizken filizini, goncayken de gonca halini sevmek gerektiğini elindekinin kıymetini bilip daha ileriye bakmadan mutluluğu simdi de bulmayı öğrenmeli insan.

Bugünü yaşarken geleceği kaçırdığını fark etmeli. Bugünü yaşarken kaçırdıklarını bilmeli. Minik Şeker Depoları bugün öğretti bazı şeyleyi insana. Mücadeleyi. Yılmamayı. Varlığı. Belki yokluğu fark edilmeyecek olanın varlığının yıkılmaz yılmaz mücadelesini. Nadir olan değerlidir her zaman. Bir incinin kıymeti gibi nadir olan özeldir.

Özel olan her bir Minik Şeker Deposu çocuklarımız gibi.

KÜBRA KIZILTOPRAK

ONLAR BİZİM ŞEKER TOPLARIMIZ

Hayatın Engelsiz Tarafı Hayattan.net sitesinin bu ayki konusu glikojen depo yani şeker hastalığı. Daimi okurlarımız bilirler her ay belirlenmiş bir konumuz olduğunu. Bu ayki konu kapsamında araştırma yaparken, hastaların öykülerine göz atma fırsatı buldum. O kadar birbirinden farklı öyküler var ki, Kimisinde şaşırdım, kimisinde duygulandım hatta ağladım.

Daha üç aylıkken kusmaya başlayan bir bebek düşünün. Doğuktan bir hafta sonra mosmor olan başka bir bebek ya da sapsarı olan ve ailesi tarafından sarılık zannedilen başka bir bebek vs vs. Hastanede yapılan tetkikler sonrasında kiminde yüksek çıkan karaciğer enzimleri, kiminde karaciğer ve dalak büyümesi, kiminde aşırı crp yüksekliği. Sonrasında koyulan teşhis hepsinde aynı yani şeker hastalığı. Şeker, çikolata ve dondurmanın tadına hiç bakmayan ve hayatı boyunca da bakmayacak olan çocukların. Belirli aralıklarla Yemeleri gereken çiğ misir nişastası ve mamalar. Dahası ve belki de en acısı toplumun çocuklara ve ebeveynlerine olan tepkisi. "Sizin çocuğunuz hâlâ mama mı yiyor" sözleri. Bir tarafta şeker ve çikolata yemeyecek olmayı olgunlukla kabullenmiş çocuklar, diğer tarafta düşünmeden konuşan yetişkinler.

Bizler; yardım etmeyi, çocuk sevindirmeyi seven bir toplumuz. Bu doğrultuda çantamızdan şeker, çikolata çıkarıp parkta, otobüste gördüğümüz çocuklara verebiliyoruz. Tamamen iyi niyetle yapmış olduğumuz bu davranış bazen yanlış olabiliyor. Eğer çikolata vermeye çalıştığımız o çocuk şeker hastası İsa o çikolatayı almak istemiyor bizler ise maalesef ısrarcı olabiliyoruz. Bu durum, hem çocuk için hem de ebeveynleri için zaten zor olan durumu daha da zorlaştırıyor.

Bir zamanlar ben de çantamda şeker, çikolata bulundururdum çocuklara vermek için. Bu hastalığı araştırırken, ailelerin yaşamış olduğu zorlukları okuduktan sonra yaptığımdan ne kadar yanlış olduğunu anladım. Ben bu konuda bilinçlendim ve artık yanında şeker bulundurmuyorum dışında gördüğüm çocuklara vermek için. Toplum olarak en kısa zamanda hepimizin bilinçlenmesi dileğiyle...

ÖZNUR ŞAHAN

YOLDAKİLER

Gece geç saatte uyuduğumdan, çalan alarmın sesini duymamıştim. Annem gelip uyandırmasa daha da uyuyacaktım. O hafta ikinci defa geç kahiyordum. İşyeri servisini kaçırduğumdan, mecburen toplu taşımıyı kullanacaktım. Ben giyininceye kadar annem atıştıracak bir şeyler hazırlamıştı. Geç kaldığımdan dolayı çalıştığım yerde kahvaltı yapmama imkân yoktu. Annem bunu bildiğinden, aç bir şekilde işe gitmemе razı olmamıştı. Hızlıca atıştırdıktan sonra evden çıktım.

Çalıştığım yer çok sapa bir yerde olduğundan,indiğim duraktan sonra uzunca bir yol yürümek durumundaydım. Bu yüzden kendime kızdım. Ama bu mevcut durumu değiştirmiyordu. Çalıştığım yerde erkeklerin çoğu takım elbise giydiğinden, bende onlara uymak durumundaydım. Hava soğuk olduğundan geçen hafta yağan kar yeterince erimemişti. Düşüp sakatlanmamam ve üstümün kirlenmemesi için daha da dikkatli yürümem gerekiyordu. Metroya bindiğimde tıklım tıklımı. Geç kaldığım için bu kalabalığa katlanmam gerekiyordu. Birkaç aktarmadan sonra ineceğim durağa varmıştım. Vagonlar insanlarla beraber onların düşüncelerini de taşıyordu. Yolcular bedenlerini taşıtmak için ücret ödüyorlardı. Benim bedenimdense ücret alınmıyordu. Hâlbuki benim de onlar gibi düşüncelerim vardı. Keşke düşüncesi olanlardan para alsalar diye düşündüm. Belediyenin büyük bir zarara uğrayacağını düşünerek bu fikrimden vazgeçtim. İneceğim istasyona vardığında yürüyen merdivenleri arandım. İstasyon çok kalabalık ve gürültülü olduğundan, yönümü tayin etmekte zorlandım. "Affedersiniz, yürüyen merdiven ne tarafta acaba." Diye seslendim.

Biris "ben sizi gideceğiniz yere kadar götürreyim" dedi. Gürültüden dolayı bu kişinin kadın mı yoksa erkek mi olduğunu anlayamamıştım. "Peki." Diye cevap verdim. Bir el kravatıma uzandı ve ucundan tuttu. O onde, ben arkada kalabalığın içinden çıktık. Kravatımdan tutup beni çekiyordu. Bunun sonunun nereye varacağını merak ediyordum. Yürüyen merdivenlere geldiğimizde kravatımı bırakı. Yukarı çıkana kadar kravatımı biraz gevsetip soluklandım. Bastonumu iki basamak üste koyup inişimi ayarladım. Merdiven bitince yine kravatımdan yakalandım. Turnike ve koridorlardan bu şekilde geçtik. Asansörün önüne geldiğimizde kravatım hala elindeydi. Sanırım bırakmayı unutmuştı. Bense terden sırlısklam olmuşum. Asansöre binerken de beni kravatımdan çekerek bindirdi. Bense hala durumu bozmamışım. Asansörden çıktığımızda artık yollarımız ayrılmıştı. "Size iyi günler." Deyince, kişnesem mi, havlasam mı bilemedim.

MEHMET HÜSEYİNÇELEBİ

ÖZGÜRLÜLÜK ADINA

Türkiye'de yüzde 12,5 oranında yani 8.5 milyon engelli kabul ediliyor.

Bunlar ortopedik, zihinsel, görme ve işitme engelliler olarak anlıyor.

Toplumun engelli bireylere bakış açısı az da olsa olumlu yönde ilerlese de hala cahilce ve merhametten uzak davranışlarda gözlemlenmekteyim.

Örnek verecek olursam; engelli bireylerin ulaşımda yaşadığı sorumlara değinebilirim. Okul zamanlarım çoğu öğrenci gibi belediye otobüslerinde geçti. Ne zaman otobüse binsem hep ful bir doluluk söz konusuydu. İtiş kaklışlar hiç eksik olmazdı. Bir de ergen belediye şoförüne denk gelirseniz vay halinize. Bin pişman olursunuz otobüste olmaktan.

Belediye otobüslerinde engelli bireylerin otobüse binmesi için araç içi rampa bulunur.

Rampa sayesinde engelli birey rahatlıkla otobüse binme işlemini gerçekleştirir.

Bazen o kadar anlayışsız şoförlerle denk geliniyor ki ne duraktaki engelli birey alımıyordu, ne de zamanında rampası açılıyordu.

Bir gün bir şoförün şu cümleyi kurduğuna şahitlik etmiştim. "ne işin var sokaklarda otur evinde."

Duymaz olaydım. Sanki benim özgürlüğüm ket vurulmuştu. O kadar kırıcı ve talihsiz bir cümleydi ki keşke ne hissettiğimi bilebilseydi diye geçirmiştim içimden.

Demem o ki kimse kimsenin ne zorluklarla ayakta kaldığını anlamaz. Sadece anlayışlıyım taklidi yapar.

Rica ediyorum empati yaparken gerçekçi olalım. Birbirimize haklarını sunarken birbirimizi incitmeyelim. Dostlarımıza köstek değil, destek olalım.

Geçmiş 3 Aralık Dünya Engelliler Günü en içten duygularımla kutlaram.

Sevgiyle kalın. Görüşmek üzere ☺

EDA TÜZÜNLER

A black and white portrait of a man with dark hair and glasses, wearing a suit and tie. He is looking slightly to the right of the camera with a neutral expression. The background is blurred, showing what appears to be an indoor setting with wooden paneling.

BENİM HİKAYEM

HAK MÜCADELESİ

HAZIRLAYAN:
Ömer Faruk Kotay

KONUK:
Ankara il Engelli Meclis Başkanı
Muhammed Veysi Sayın

HAK MÜCADELESİ

Değerli dostlar Benim Hikayem bölümünün bu ay ki röportaj konuğu hayatı engelli hak mücadelesine adamış okuyarak gelişip edindiği bilgi birikimi ile sadece kendisine değil herkese faydal olmayı amaçlamış toplumda, gönüllerde hatırlı sayılır bir yer saygınlık edinmiş İnsanın şu hayatta ki en büyük silahlarından birinin akıl olduğunu göstermiş değerli bir isim Ekonomist, Hukukçu, İnsan Kaynakları Yönetim ve Organizasyon Uzmanı, Ankara İl Engelli Meclisi Başkanı Veysi sayın

1971 yılı Mayıs 15'inde Batman 'da dünyaya geldim. Babam kamu görevlisi, annem ise ev hanımı. Yakın zamanda ikisini de kaybettim. 5 kardeşim en büyük benim. Orta halli, Güneydoğu kökenli bir aileyiz, Mardinliyiz. 1.5 yaşında çocuk felci(palio sekeli) geçirdim bu yüzden cihaz destekli iki koltuk değneği ile yürümekteyim. Ortopedik engelli olarak 1.5 yaşından beri hayat mücadeleme devam etmekteyim.

✓ Palio sekeli halkın arasında bilinen ismiyle çocuk felci denen bir rahatsızlığa sahipsiniz bu rahatsızlığın ne olduğunu bilmeyenlerimiz için açıklayabilir misiniz?

Genellikle 15 yaşından küçüklerde görülmekle beraber, nadir olarak 15 yaşıının üzerindeki bireylerde de görülen, bacaklarda ve daha az kollarda felce neden olan bir hastalıktır.

Çocuk felci hastalığna bir virus neden olmaktadır. İnsanlarda görülür ancak primatlar adı verilen büyük maymunlarda da salınlara yol açtığı gözlemlenmiştir.

İlginçtir bizim ülkemizde pek maymun yaşamaz... Hastalık, sindirim sistemi yoluyla bulaşmakta, hafif ateş, kas ağrısı, baş ağrısı, bulantı, kusma, ense ve sırtta sertlige neden olmaktadır.

Tipik olarak felç görülür, hastalar ayağa kalkmakta ve yürümede güçlük çeker. **Ortopedik bir rahatsızlık olarak bilinse de sinir sisteminin felç olmasıdır.**

Sadece ortopedik ameliyatlarla tedavisi mümkün değildir. Fizyoterapi desteği alınması gereklidir.

Hastalık virus bulaştıktan ortalama 7-14 gün sonra ortaya çıkar ancak bu süre 3-35 gün arasında değişebilmektedir. Bu hastalığa yakalanan kişiler, virüsü 10 hafta (2,5 ay) süre ile yayabilir ve bu süreçte korunmasız bireylere bulaştırabilirler. Çocuk Felci tüm dünyada görülen ve mevsimsel özelliği olan bir hastalıktır. Yaz ayları ile erken sonbahar döneminde ve ılıman iklimlerde daha sık rastlanır. Bu kadar tıbbi ifade sonrası işin özü 1960 lara kadar ülkemizde bu salınım görünmüyordu. Çocuk felci 1960 larda Amerika'nın süt tozu yardımları ile ülkemizde görünmeye başlandı. O tarihten beri Amerikan yardımlarıyla gelen bu süt tozunun muamması çözülememi...

Sonrasında çocuk felci aşısı kampanyaları yapıldı. 1980 sonrası aşısı kampanyaları neticesinde kontrol altına alındı.

✓ **Bu hastalığın gölgesinde gençlik yıllarınız, hayatınız nasıl geçti? Zorlu süreçler yaşadınız mı? Şayet yaşadıysanız bu zorlu süreçleri nasıl atlattınız?**

Belirtmem gerekirse bu süreçlerde bir fazla bir eksik her engelli aynı şeyleri yaşar ailenin tutumu çok önemlidir. Aile desteğini anlatmama örnek olacaksın sadece fizyoterapi için 16 yaşına kadar ailem Hacettepe fizyoterapi merkezine yılın 3-4 ayını benim tedavim nedeniyle Ankara'da geçirirdi. Bu yüzden engelli ailelerinin verdiği emeği çok iyi bilirim. Rahmetli annem ve babam beni büyütürken harcadığı emek ile 5 evlat büyütürdü. Bu yüzden engelli evlat sahibi anne ve babaların gücünü iyi bilirim. Bu yüzden engelli evlat sahibi olan ailelerin hayatı istedikleri gibi planlayamadığını tatillerin bile engelli aile bireyinin koşullarına göre şekillendirdiklerini bilirim. Aslında değişim yerindeyse onlar da toplumun erişilebilirlik engellerini birebir yaşadıkları için engellenenlerdir.

Çocukluk, gençlik farklı süreçleri barındırdığı için şansım iyi ve güvenilir güzel yürekli arkadaşlarımın olmasıydı.

Öğrenim hayatmda her zaman başarılı olma zorunluluğu ile yaşadım. Gençlik dönemlerimde attığım her adımı ve arkadaş gruplarımı dikkatle seçmem gerekiyordu. Belirtmem gerekir ki bütün arkadaşlarımı can-ı gönülden teşekkür ederim. Güzel yürekleri ile çok destek oldular.

Fakat ötekileştirme yok muydu? Hep vardi. Türkiye Engelliler Meclisine gidiyor Avrupa Birliği Erişilebilirlik sorunları yok muydu vardı. Örneğin projesini oluşumundan beri dikkatle takip ediyordum. Ankara İl Engelli Meclis seçimleri proje kapsamında en son lisans eğitimim dahil hiçbir zaman merdivenden muaf tutulmadım. Yani ders gördüğüm sınıflar yaşadığı engellemeleri yaşadık. 1992 de Ankara Üniversitesi’nde okurken okul öğrenci yurdunda kaldığında sayın dekan yardımıcım okulun son dönemde önemü kesip okulda ve yurtta engelliler için alafranga tuvalet yapmaya karar verdik dedi. Hocam iyi olur özellikle bu sorun yüzünden engelliler okula kayıt yaptırmaktan vazgeçiyorlardı bunun önüne geçilmiş olur. Fakat keşke ayağınız kırılmadan alçıya alınıp koltuk birleştirecek bir öngörü taşıyordu.

değneği kullanmadan düşünüp önceden yapabilseydiniz diye cevap vermiştim. Yani biz ancak sorunu yaşayan yöneticiler olursa derdimizi çatışmasını içeren bir şok yaşadım. Gördüğüm aksaklıklara çözübiliyoruz. Maalesef 1.5 yaşıdan beri deneyimi sürekli yaşadım.

İlk aşılması gereken eşik ailenin verdiği destek ile aşılır. İkinci eşik arkadaş desteği ile aşılabilir. Sosyal hayatı var olabilmek için toplumsal eşik çok önemlidir. Aile ve toplumsal destek de bir birini tamamlamalıdır.

Ben 8 yaşında ilköğretime başladım. O çocuk yaşımda herkesten çok daha başarılı olmam gereğinin farkındaydım. 11 yaşında ilkokulu bitirdim. Bizim dönemimizde başarılı öğrenciler sınıf atlama imkanına sahipti. İlkokul 3. Sınıfa sınıf atlama sınavında gösterdiğim başarıdan dolayı direkt geçtim. Ashnda bu şekilde engel ile en büyük mücadele silahımı keşfetmiş oluyordum. Okuyarak gelişip bilgi ile toplumda yer ve saygınlık kazanmak.

✓ **Şu anda Engelliler Konfederasyonu Ankara İl Engelliler Meclisi Başkanlığı görevini yürütüyorsunuz. Sizi Ankara İl Engelliler Meclisi Başkanlığı görevine götüren nedenler nelerdi? Süreç nasıl gelişti açıkçası merak ediyor ve bunların üzerine biraz konuşalım istiyorum.**

Türkiye Engelliler Meclisine gidiyor Avrupa Birliği Ankara İl Engelli Meclis seçimleri proje kapsamında en son oluşacak meclisti. Ankara ayağına kadar sadece projeyi uzaktan takip etmekle yetindim. Bu projeyi önemli buluyordum. Özellikle yapısı çok kapsayıcıydı. sivil toplum kuruluşlarının, kamu kuruluşlarının, siyasi partilerin, uzman araştırmacıların, üniversitelerin, il düzeyinde yerel ve mahalli yönetimlerin, il düzeyinde kamu kurum ve kuruluş, il düzeyinde sendika temsilcilerini, engelliye hizmet eden kuruluş ve bireysel olarak hak mücadelesi veren engelli aktivistleri kapsayan bir yapı öngörülüyordu. Yani engelli sorunlarının paydaşlarını eşit söz hakkı verecek ve

Nihayetinde Ankara İl Engelli Meclis oluşumuna davet edildim. Seçim günü gözlemlemek için toplantıya gittim. Hayal ile gerçek birkaç kez müdahele etmek zorunda kaldım. Sonuç olarak söz alıp başkanlığı aday olduğumu belirtip kurulan bu meclisi hak temelli ve gündem oluşturacak bir yapıya dönüştürmek için destek istedim. Bu talebim kabul gördü sayın katılımcıların oy çokluğu ile başkan seçildim. O tarih itibarı ile Ankara İl Engelli Meclisini engelli hak mücadelesinde gündem belirleyen bir yapı olması için uğraşıyorum.

✓ **Ankara İl Engelliler Meclisinde çok güçlü deneyimli bir ekibiniz mevcut sadece engel gruplarını değil nadir hastalık gruplarını da içine alan güzel bir yapı var bu güzel yapı nasıl kuruldu ve büydü?**

Bu yapı oluşan engelli sorunlarını birebir yaşayan engelli yol arkadaşlarımla şekilleniyor. Şöyle ki sorun Ankara İl Engelli Başkanlığı'na iletildiğinde sorunun sahibi arkadaşımız ile aynı sorunu yaşayan diğer arkadaşlarımız bir komisyon oluşturup. Mücadele etmeye başlıyoruz. Bizim yapımız tüm engelli grupları bu çalışma komisyonlarının kararları neticesinde ortak bir mücadele blogu oluşturmak aslında... Bu yüzden devam eden ve ihtiyaçlara göre büyüyen bir yapıyız. Mevcut yapımız şu şekildedir;

Ankara İl Engelli Meclis Başkanlığı ;1 Başkan ,Özel Kalem Brimi, 1Genel Sekreter, 6 Başkan Yardımcısı, Basın Medya Brimi, Ayrıca 16 farklı konuda çalışma yapan komisyonlardan oluşmaktadır (1-Gençlik Örgütlenme komisyonu, 2-Siyasi Partiler Koordinasyon Komisyonu, 3-Yerel Yönetimler Koordinasyon Komisyonu, 4-Nadir Hastalıklar Komisyonu, 5-Glikojen Depo Komisyonu, 6-İmmun Yetmezliği Komisyonu, 7-Talasemi Komisyonu, 8-ÖTV Muafiyeti Çalışma Komisyonu, 9-Özel Çocuklar Çalışma Komisyonu, 10-İptal Edilen Engelli Ehliyetleri Çalışma Komisyonu, 11-Atanamayan Engelliler Çalışma Komisyonu, 12-Atamaları İptal Edilen Engelliler Komisyonu, 13-Erişilebilirlik Komisyonu, 14-Engelli Kadınlar ve Engelli Yakını Annelerinin Sorunları Çalışma Komisyonu, 15-Engelli İstihdamında Demografik Sorunlar Çalışma Komisyonu, 16-Emlak Sektöründe Engelli Sorunları Çalışma Komisyonu);

Gençlik Örgütlenme Komisyonumuz
üniversitelerde eğitim alan engelli bireylerin sorunları üzerine çalışıyor. Özellikle tek tip engelli profili yaklaşımı ile mücadele ediyor. Her engel grubunun yaşadığı sorunların farklılığı üniversite yönetimlerine anlatıyor. Düşünün Disleksi sorunu yaşayan engelli üniversite öğrencilerinin sorunlarından bir disleksi ile ilgili yapılmış filmi izlediğini söyleyip uzman olduğunu düşünen üniversite yönetimi ile muhatap olduğumu biliyorum. Ne diyeceğimi bilemediğim anlardandı....

Siyasi Partiler Koordinasyon Komisyonu; Ankara İl engelli meclisinin tarafsız kimliğiyle engelli politikaları konusunda talepte bulunan her siyasi partiye teknik destek vermesi amacı ile oluşturulmuştur.

Yerel Yönetimler Koordinasyon Komisyonu; Ankara İl engelli meclisinin tarafsız kimliğiyle engelli politikaları konusunda talepte bulunan yerel yönetimlere destek vermesi amacı ile oluşturulmuştur.

Nadir Hastalıklar Komisyonu; Nadir hastalıkların tespitinde genetik tip çok önemli. bu konuda laboratuvar çalışması, araştırması yapan bilim adamları ile irtibat içindeyiz.

Glikojen Depo Komisyonu; Diyabet tip1 ve Glikojen depo rahatsızlıklarını için yerli sensor üretilmesi için çalışma yapmaktadır.

İmmun Yetmezliği Komisyonu; immun yetmezliğinin engelli raporlarında tanımlanması için çalışıyor. immun yetmezliği bağışıklık sisteminin yetersizliğini ifade etmektedir. Maalesef ÇÖZGER raporlarında engelli tanımlaması içinde sayılan bu durum. Engelli raporlarında tanımlanan engelli sınıflandırılmasında bulunmuyor. Sağlık uygulamaları tebliğinde değinilmiyor. Kısacası 18 yaşına kadar engel görünen bir durum 18 yaşını geçince engel sayılmıyor.

Talasemi Komisyonu; Talasemi mücadele ve talasemi olan bireylerin koşullarının nasıl iyileştirileceği üzerine çalışmaktadır. Akdeniz anemisi olarak da bilinir. Ülke genelinde komisyonun tespit ettiği kayıtlı 8.000 kişi bu konuda tedavi almaktadır. Ankara Büyükşehir Belediyesi ile şehir dışından gelenler için özel durumlara uygun barınma için görüşmeler yapılmaktadır.

ÖTV Muafiyeti Çalışma Komisyonu; Özel Tüketim Vergisi ve Katma Değer Vergisinin engelli hayatlarının olmazsa olmazı olan araç, gereç, donanım ve cihazlarından muaf tutulması üzerine çalışma yapmaktadır. Bu tür vergiler gelişmiş toplumlarda dezavantajlı gruplara verilmek için devlet tarafından alınan sosyal yapıyı oluşturan bileşenler arasında gelir adaletsizliğini gidermek için toplanır. Bir dezavantajlı gurubu olarak engellilerden alınması yanlış bir uygulamadır.

Özel Çocuklar Çalışma Komisyonu otizmlı, zihinsel engelli, down sendromlu... Bütün engelli çocukların eğitim, sağlık, erişilebilirlik, ailelerin yaşadığı barınma, ... gibi her türlü sorunlarının tespiti ve çözüm politikaları oluşturmak için çalışmalar yapmak amacıyla oluşturulmuştur.

İptal Edilen Engelli Ehliyetleri Çalışma Komisyonu son dönemde sağlık kurulu heyet raporları nedeniyle ehliyet sahibi engellilerin ehliyetleri iptal ediliyor. Bu sorunun çözümü ile ilgili çalışmalar yapmaktadır. Serebral Palsi olan engellilerin 20 yıllık ehliyetleri iptal edilmektedir. Yeni ehliyet alanlara ise bu hak verilmemektedir. Takdir hakkı hekimlere verildiğinden her hekim sубjektif olarak bu değerlendirmeyi yapmaktadır.

Atanamayan Engelliler Çalışma Komisyonu 200 Bin kişiyi bulan EKPSS sınavı ile kamuda istihdam edilmeyi bekleyen engelli bireylerin mücadele savaşlarına destek vermek için çalışma yapmaktadır. Bu konudaki çözüm önerimiz kamunun işçi, memur, sözleşmeli personel ve her ne isimle istihdam edecekse açılan alım sınavlarında mesleği, eğitimi ve başvuru koşullarına uygunluğu olan her pozisyon için engelli bireylere öncelik tanınmasıdır. Özel sektörde istihdam edilen engelli bireylerin koşullarının kamu sektöründe çalışanlar ile eşitlenmesidir. Bu eşitliği yaparken özel sektörde yük maliyet getirmek yerine teşvikler ile bu maliyetleri Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın üstlenmesidir.

Atamaları İptal Edilen Engelliler Komisyonu son dönemde engelli atamalarında başvuru esnasında başvuruyu kabul eden kamu görevlilerinin yanlışlıklarını nedeniyle atama sonrası yanlış beyan gereklisi ile atamaları iptal edilerek mağdur edilen engellilerin sorunlarının çözümü ile ilgili çalışma yapmaktadır. Bu konuda yürütmemi durdurma kararları alınmaya başlanmıştır. Arkadaşlardan dava açıp hakkını arayanlar görevlerine birer birer dönmemektedir. Bu konuda Ankara İl Engelli Başkanlığı'nın başarısını söylemeden geçmeyelim.

✓ Gördüğüm kadariyla siz hem Ankara İl Engelli Meclis Başkanı olarak hem bir Ekonomist olarak hem de bir Hukukçu olarak çok etkin ve aktif bir kişiliğiniz Bürokrasi geçmişinizde mevcut bu kadar donanımlı ve yetkin biri olarak yakın bir tarihte siyasete atılmak gibi bir düşünceniz var mı? Varsa bu düşüncenizi şuan Ankara İl Engelliler Meclisindeki ekibinizle beraber mi gerçekleştireceksiniz? Yine engellilerin hak ve sorunlarına o zamanda bir siyasetçi olarak değinecek misiniz?

Bu süreçte başladığımda verdığım bir söz vardı. Engelli politikalarında Ankara İl Engelli Meclisi'nin bir karar belirleyici olmasıydı. Bu konuda çalışmaya devam ediyorum. Bu görevi yürüttüğüm süreçte bu konuda çalışmaya devam edeceğim. Yol arkadaşlarım teveccüh gösterdikleri sürece evet hep birlikte birbirimizden güçlenerek yürüyeceğiz.

✓ Az önceki sorumda da söylediğim gibi Engelliler Konfederasyonu Ankara İl Engelli Meclis Başkanı olmanın yanında Ekonomist, Hukukçu, İnsan Kaynakları Yönetim ve Organizasyon Uzmanı gibi birçok kimliğe sahipsiniz çok yönlü bir kişiliğiniz bunun sizin hayatınızda artı ve eksileri etkileri neler?

Saygılarınız eğitim ve tecrübelerime her Türkiye Cumhuriyet'i vatandaşı ve engelli bireyin en az iki kat fazla çalışması, efor sarf etmesi ile ulaşlıyor. Ve bütün engelli bireyler de bu şekilde en az iki katı çalışarak başarıya ulaşabiliyor. Yani biz engelle mücadelenin yanında bir de eğitim ve çalışma koşulları için zorlu bir mücadeleye girmemiz gerekiyor. Bütün engellemelere rağmen engelli bireylerin kabiliyetleriyle çok daha başarılı olduğuna şahit oluyoruz. Ancak gerek toplumda gerek eğitim yıllarında ve gerekse çalışma hayatında ön yargı ile karşılaşmaktan kaçamıyoruz. Bu kez önyargıları kırmak için daha fazla çalışmamız gerekiyor bu bir kısır döngür fakat biz başarılıyız. Aynası iştir kişinin engellere takılmayız.

✓ Geçtiğimiz aylarda sosyal medya da ertelenmesi sebebiyle sıkça gündeme gelen "Erişilebilirlik Yasası" sizlere sormak istiyorum. Erişilebilirlik Yasası nedir? Erişilebilirlik Yasası ile alakalı düşünceleriniz nelerdir?

"Erişilebilirlik Yasası" ölü doğmuş bir yasadır. Erişilebilirlikte yaşanan sıkıntıların nasıl tespit edileceği yani tespit denetim makamı belli değildir. Engelli Sivil Toplum Kuruluşları veya engelli bireylerin tek başına yapacağı bir sürecek sıkıştırılması doğru değildir. Bir yasa oluşturularken yasanın yürürlük tarihi, kılmlere yükümlülük verdiği, şikayet makamları, uygulanacak cezai müeyyideler... Gibi hususlar belirlenir. Maalesef bahsettiğim hususlar belirgin değil yada sürekli ek süreler vererek önemsizleştirilmiştir. Kamu erginin ciddiye alıp uygulamadığı bir hükmü vatandaşların uygulamasını beklemek ne kadar doğru bir düşündür.

✓ CHP'nin düzenlediği Engelliler Çalıştayında kamuda ve özel sektörde yaşanan sorunların kaynaklarını özetleyip ve somut çözüm önerilerinizi paylaştınız Kamuda ve özel sektördeki istihdam verilerine degenenindiniz bu rakamların ihtiyacı karşılamaktan uzak olduğunun altını çizdiniz sizce kamuda ve özel sektörde engelli istihdamı nasıl ne şekilde yapılmalı? İhtiyaçı karşılayacak rakam sizce kaç olmalı?

Meslek sahibi her engellinin istihdamının önü açılmalıdır. Gelişmiş ülkelerde kamu bir istihdam duyurusu yaptığından aynı işi yapacak engelli bireye öncelik vermektedir. Ülkemiz de bu anlayışı benimsemelidir. Eğitimi olmayan fakat çalışabilecek her engelli kota uygulaması ile istihdam edilmelidir. Engelli bireyin sosyal yaşamındaki gereksinim ve gerekliliklerinin garantisini devlettir. Her engelli ya kamuda istihdam edilmeli yada kamu koşullarında özel sektörde istihdam edilebilmeli...

✓ Yine aynı çalıştay da özellikle engelli kadın istihdamının kamuda erkeklerin dörtte birini aşamadığına vurgu yaptınız. Sizce burada engelliler arasında da bir eşitsizlik söz konusu mu? Eğer öyle ise bu sorun sizce nasıl çözülmeli?

Evet, engelliler ciddi hak kayıpları yaşıyor ve de mağduriyetleri artıyor. Fakat bu engelliler arasında mevcut hakların eşit paylaşılmadığına dair bir hatırlatmaydı. Engelli kadınlar, İşitme Engelliler, Zihinsel Engelliler, Otizmi yaşayanlar... Gibi ayrıca mevcut engelli istihdamından yeterli ölçüde pay alamayan engelli olduğu için yaşadığı mağduriyeti misli, fazlası ile yaşayanların olduğunu belirtmek istemiştim.

Kısmi ve günlük çözümlerden sıyrılarak herkesi kapsayıcı politikalar üretilmesi gerekiyor. Herkesin sosyal refah düzeyinden eşit ve adil pay almasını

Şuan ki mevcut engelli yasası gerek uygulama gerekse yasal bakımından hak talep ve sorunları çözmekte tam anlayıyla yeterli mi? Yeterli değil ise bir hukukçu gözüyle baktığınızda mevcut yasa gerek uygulama gerekse yasal bakımından nasıl yeterli hale getirilebilir?

Yasayı etkili kılan denetim, tespit ve cezai müeyyide hususları eksiktir. Örneğin şikayetlerin toplandığı ve takip edildiği bir mekanizma belirtilmemiştir. Çalıştığı kurumda haksızlığa uğrayan bir engellenin derdini anlatabileceği bir merci bulunmamaktadır. Yasanan düzenlendiği hükümet sistemi şuan mevcut değildir. Engelli politikalarını belirleyen bir “Özürlüler İdaresi” şuan yok... yani 5378 sayılı kanunun güncellenmesi gereklidir.

✓ Toplumun engelliye bakış açısını nasıl değerlendiriyorsunuz Sizce dünden bugüne toplumun engelliye bakış açısından olumlu ve yahut olumsuz değişimler var mı?

Aşında bu bakış açısını ekonomik koşullar ve menfaat çalışmaları belirliyor. Ekonomik şartların kötüleşmesi bireylerin ve kamu yöneticilerinin engelliye bakış açlarını olumsuz etkiledi.

ÖTV muafiyetini suiistimal edenler var iftirası buna en iyi örnektir. Suiistimal eden var ise gidip savcılığa suç duyurusunda bulunulması gerekdir. Fakat bu şekilde bir algı oluşturarak engellilere uygulanan ÖTV muafiyetinin son geldiği nokta ortada... Oysa suçlunun; tespiti, yargılama ve cezai müeyyide kararı adli makamların görevidir. Fakat ekonomik koşulların her geçen gün zorlaşması bu algıyı beslemektedir.

Kamu sektöründe engelli istihdamı menfaat çatışmasına örnek gösterilebilir. Birçok kamu görevlisinden duyduğum bir cümleyi paylaşmak isterim. “ülke genelinde bir işsizlik söz konusu bu sadece engelliye münhasır bir sorun değil” oysa toplum genelinde yaşanan sıkıntılara eşit koşullarda ortak olmadan yanınız toplum genelindeki işsizlik oranları %25 iken engelli bireylerde bu oran %80 leri bulabilmektedir. Bu uğradığımız haksızlığın en büyük göstergesidir. Bu alı tümyle yanlıştır.

✓ Sizce engelliler topluma karmaşma kendini ifade edebilme konusunda yeterli çabayı, mücadeleyi gösteriyorlar mı?

Engelliler sosyal paylaşımı için erişilebilir koşulların sağlanması gerekiyor. Toplum yaşamına erişemeyen engelli nasıl kendini ifade edebilir. Bu mümkün müdür?

✓ Engelliler sizce yasal hakları konusunda bilinçli mi yeterince bilgi sahibi mi?

Yasal olarak bir sorun yaşadıklarında neyi nasıl yapacaklarını bilmiyorlar. Kamu kurumlarının ve baroların verdiği destekler yetersiz.

✓ Engellilerin yönetime katılması yönetimde söz sahibi olması için hangi adımlar atılmalı?

Öncelikle Özürlüler İdaresi gibi politika oluşturan, uygulayan, denetleyen ve her kamu kurumuna rehberlik eden birının yeniden inşası ilk adım olmalı. Böylelikle engelliler ile ilgili her yeni düzenleme öncesi görüş alınabilecek bir kurum olmuş olur.

Bu arada 1997 yılında kurulan Özürlüler İdaresi kamuya karşı engelli haklarını savunuyordu. Gerek ulusal gerek uluslararası düzeyde engelli politikalarının belirlenmesinde etkin rol oynuyordu. İlk adım bence bu olmalı...

✓ Çok konuşulan bana da çokça iletilen bir konu “Engelliler Bakanlığı” Konusu sizce gerçekten Engelliler Bakanlığı bir ihtiyaç mı? Sizce Engelliler Bakanlığı kurulmalı mı? Kurulduğu takdirde “Engelliler Bakanlığının yapısı nasıl oluşturulmalı?

Kurulacak yapının ismi değil yetkisi önemli bence. Engelli politikasını tasarlayan, denetleyen, yöneten kurumlar ve bakanlıklar üzerinde denetleyici ve cezai müeyyide uygulayabilecek hukuki yapısı olmalı. Bugün mevcut bir yaşamız olmasına rağmen ve bu yasada haklarımız belli ve açıkça ifade edilirken uygulayıcı ve denetleyici yetkisine sahip olan bir merciinin olmaması yaşadığımız sorunların temelini oluşturuyor.

Bakanlık olur ise diğer bakanlıklar üzerinde yaptırıム gücü olmaz ise sorunlarımız çözülmmez. Kurulacak Engelli Politikaları Bakanlığı’nın özel olarak tanımlanması gereklidir. Engelli sorunları sadece bir bakanlığı ilgilendirmiyor. Örneğin erişilebilirlik sorunu sadece Ulaştırma Bakanlığı ile ilgili değil ki Bilim ve Teknoloji Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, ... gibi birçok bakanlığın koordineli çalışmasıyla çözülebilir. Engelli sorunlarının çözümü çoğu zaman bu şekilde birden fazla bakanlığı veya kamu kurumunu ilgilendiriyor.

Bu yüzden ismi ister bakanlık olsun ister özürlüler idaresi olsun. Önemli olan kurulacak bu yapının yetkileridir.

✓ Engellilerin size göre çözülmesi gereken başlıca sorunları neler?

Erişilebilirlik ve engelli grupların eşit pay aldığı istihdam... Kamuda istihdam edilenler ile özel sektörde istihdam edilen engellilerin çalışma ve sosyal koşulları eşitlenmeli... Tekrar etmekte fayda var. Bu koşulların eşitlenmesi tümyle devletin yükümlülüğündedir.

✓ Son olarak söylemek istedikleriniz?

Engelli politikasının medeni bir seviyeye ulaştığı Engellilerin toplum içinde hak ettiği yerde olduğu Engellilerin iş, aş, ilaç, eğitim, sağlık... ve gelecek kaygılarının olmadığı Engelli çocukların itelenip ötekileştirilmediği ve rahat eğitim aldığı Engelli ve yakınlarının güvenle yaşadığı bir dünya umudu taşııyorum.

Taşınan bu dünya umudunun toplum nezdinde bir an önce tomurcuklanıp filiz vermesini, hayatı geçmesini yürekten diliyor. Katılımları ve değerli sohbeti için Ankara İl Engelli Meclis Başkanı Veysi Sayın Beyefendiye teşekkür ediyoruz.

SİZCE HANGİMİZ ENGELLİYİZ ?

Evet sevgili okurlarım , öncelikle herkese merhaba,

Engeller aşılmak için var ; ancak her engel , Büyük yaratıcının bizlere mukadderat çizgisinde ilettiği doğal engeller olarak karşımıza çıkmıyor . Birde kendi bencilliklerimiz ile hırslarımızın harmanlanması sonucu ortaya çıkarttığımız engellerimiz var , peki onlar ne olacak ?

Size, engellerimiz ile ilgili, farklı bir bakış açısı sunmaya çalışacağım. Evet, Kendi ürettiğimiz engeller, öncelikle bizleri yok etmek adına, sağlam bir mücadelenin başlangıcı olarak karşımıza çıkan bir olaydan bahsediyorum , bu hadise önce bizleri , sonrasında Cihani ; yani Dünya üzerinde yaşayan tüm canlıları etkileyebilecek bir buharın döneminin başlangıcı , kendi yarattığımız felaketler ile baş başa kalmamızı sağlayacak büyük bir muamma . Bilinmeyenin içine sürüklenemeye olan bedenimiz, karanlıklarla kaplanmış düşüncelerimizin esiri olmuş , farkında değiliz. Gözlerimiz kapalı, uçurumu arıyor bedenimiz , düşünceler böyük pörçük , kendi ürettiğimiz engellere takılıp , uçuruma yuvarlanmak için harp içerisinde fikirlerimiz.

Kiymetli okurlarım, size yukarı bölümde anlatmak istediğim şeyin adının ne olduğunu sorsam tahmin edebilirmisiniz ? Eminim bir çok kişi , soruna doğru cevabı vermiştir ; ancak aranızda tam olarak bu şeyin adının ne olduğunu cevabını veremeyenler olabilir , onlar için , kaleminin mürekkebinden akan duygular ile birkaç ipucu verebilirim. Bizim ürettiğimiz bu engelin rengi muhtemelen siyah ; ama siyahın en koyusu ve en acımasızı, tipki ölüm gibi , tüm bilinmezlikleri ve tüm korkuların merkezi , o masum yavruların çığlıklarını , anaların feryatlarını duymayan taş kesilmiş bir kalpsız duruşun sahibi.

Evet bu taşlaşmış ruhun adı SAVAŞ arkadaşlar.

Maalesef savaşlar hiçbir zaman kazananı olmayan, belirsizliklerin hükümdarlığını ilan ettiği felaketler süreci. Sevgili okurlarım ; bir noktaya dikkatinizi çekmek isterim. Evet bir savaş olmalı , hemde bir çok savaş olmalı ; fakat bu savaşlar menfaatlerimiz , hırslarımız için olmamalı . Örneğin şunlar için olmalı. Yazımın başlangıç bölümünde, büyük yaratıcının bizlere mukadderat çizgisinde ilettiği doğal engeller diye kurduğum cümlemin anlamı gibi , doğuştan veya sonradan oluşmuş , yaratıcının taktiri ile meydana gelmiş engellerin, insanlar üzerindeki menfi sonuçlarını , müspete çevirmek için , engelli kardeşlerimizin yanında yer olmak için savaş vermeliyiz. Hırsızımızı bir kenara bırakmalıyız. Dünya nimetlerine esir olmadan , herkesin yüregine dokunmanın savaşını vermeliyiz. Dünyanın gerçekten büyük bir savaşa ihtiyacı var ; ancak bu savaş ihtiraslar , esaretler savaş olmamalı bu savaşın adı , iyilik savaşı olmalı sevgili okurlarım.

Son bir soru sormak istiyorum müsaadenizle. Engelli kişiler bizler miyiz? Yoksa tüm dünyayı sevgi tohumları ile yesertmeye çalışan, göremedigimiz binlerce güzelliği kendi kısıtlı imkanları ile görebilen ve doğuştan veya sonradan fiziki engeller ile karşılaşmış olan kardeşlerimiz mi?

SAYGILARIMLA

ÇINAR CAN ÖZYÜREK – YAZAR ÇINAR

Not: Yazarın bu yazısı kayserihakimiyet2000.com sitesinde de yayınlanmıştır.

The background features a large, dark silhouette of a tree with many branches, set against a dark gray sky filled with numerous small white stars.

HAYATIN ENGELSİZ TARAF

www.hayattan.net

